

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Илко Николаев Гетов, дф
Катедра по Организация и икономика на фармацията,
Фармацевтичен факултет, Медицински университет – София,
член на научното жури със заповед № РД-194/13.4.2023 г. на Директора на НЦОЗА

За дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по докторска програма „Социална медицина и здравен мениджмънт“, ОВО 7. Здравеопазване и спорт; ПН 7.1 Медицина

на маг.-фарм. СВЕТΟΣЛАВ АНДРЕЕВ КРУМОВ

на тема:

„ИЗГРАЖДАНЕ И РОЛЯ НА СЪСЛОВНИ РЕГИСТРИ ПРИ ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНА СИСТЕМА“

Научни ръководители: Проф. д-р Петко Ненков Салчев, дм
Доц. маг.-фарм. Евгени Евгениев Григоров, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Настоящата рецензия е изготвена съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА.

Във връзка с процедурата ми беше предоставен пълен комплект от необходимите материали на електронен носител, както следва:

- дисертационен труд
- автореферат
- копия на научните публикации
- списък на публикации и участия в научни форуми
- други документи – заповеди, сертификати и т.н.

Докторантът е приложил 4 пълнотекстови публикации и 5 участия в научни форуми.

Задочен докторант Светослав Андреев Крумов се е обучавал по докторската програма на НЦОЗА „Социална медицина и здравен мениджмънт“ и е отчислен с право на защита със Заповед на Директора на НЦОЗА №РД-183/11.4.2023 г., като е налице изпълнение на изискванията на Приложение 1. Минимални национални изисквания към научната и преподавателската дейност. Документите отговарят на изискванията за публична защита, запознат съм с обучението и научното развитие на докторанта. Считам, че са спазени всички приложими изисквания за процедурата и са налице условия за провеждане на оценката и провеждане на защита.

2. Биографични данни за докторанта

Маг.-фарм. Светослав Андреев Крумов е роден през 1977 г., като през 2003 г. придобива ОКС „магистър“ по специалност „фармация“ във Фармацевтичен факултет на Медицински университет София. Има призната специалност за СДО по „Организация и икономика на дистрибуторската и аптечна практика“ от 2007 г., сертифициран одитор е на системи за управление на качеството, завършил е обучения по добри практики в производството и дистрибуцията на лекарствени продукти, фармацевтичен маркетинг и други.

Професионалната кариера на маг.-фарм. Крумов е последователна, разнородна и наситена, като преминава през различни сфери за реализация за магистър-фармацевтите. Следва да се отбележи задължително, че докторанта е бил отговорен фармацевт на фирма за търговия на едро с лекарства, старши инспектор в отдел Контрол на аптеките и лекарствата към Столичната регионална здравна инспекция, младши и главен инспектор в дирекция Контрол на лекарствените продукти в Изпълнителната агенция по лекарствата. В периода 2013-2020 година и от м. Март 2023 г. заема изборна позиция на Главен секретар на Български фармацевтичен съюз (БФС), като изцяло отговаря за ежедневните дейности по функциониране на професионално-съсловната организация на магистър-фармацевтите в България.

Крумов има и широк опит и компетентности в сферата на взаимодействието на съсловните организации с държавните институции, като е представител на БФС – член на Комисията по прозрачност по ЗЛПХМ към Министерски съвет, Зам.-председател на Експертния съвет по търговия на дребно с лекарствени продукти към Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата и множество подобни структури и работни групи, временно и постоянно действащи.

Видно от предоставените документи, личните ми впечатления и реализираните съвместни проекти с дисертанта мога да отбележа с убеденост, че Крумов притежава, развива и усъвършенства непрекъснато широките си научни и професионални интереси. В целия си професионален и житейски път той демонстрира ангажираност, отговорност, съпричастност и висока компетентност при изпълнение на отговорностите и трудовите си задължения.

Притежава отлична подготовка по ИТ технологии, визия за използване и развиване на дигитализацията в здравеопазването, компютърна грамотност, има афинитет и владее във висока степен съвременните инструменти и платформи за научни проучвания и комуникация.

Г-н Крумов е активен член и участник в съсловния живот на магистър-фармацевтите, винаги има нужната аргументация и готовност за инициране на нови проекти, изслушване на колегията, предложения за иновативни решения, на регионално, национално и международно ниво.

3. Оценка на дисертационния труд

Рецензираният дисертационен труд разглежда задълбочено, целенасочено и изчерпателно в своята цялост проблематиката на отговорността на съсловните организации на медицинските специалисти в проектирането, изграждането, експлоатацията и поддържането на съсловни регистри в страната. Разгледани, изследвани и критично анализирани са съсловните регистри, по модела на регистъра на Български фармацевтичен съюз, на макро, микро, структурно и съдържателно ниво, което доказва компетентността на автора и оригиналността на дисертационния труд.

Трудът е структуриран съобразно особеностите на медико-социалната проблематика и отговаря на изискванията на „Приложение 2. Препоръчителни изисквания към дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен “доктор”“ от Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА“.

Докторската дисертация е представена на общо 174 страници, обособени са 8 раздела, вкл. приложения – 3 броя, библиография и списък на таблици и фигури. Цитирани са 148 литературни източници, като са подредени по поява в текста, предимно на български език, предвид спецификата на материята. Трябва да се отбележи, че коректно са цитирани, интерпретирани и съпоставени данни, обзори и публикации на Световната федерация на фармацевтите /FIP/, Световната здравна организация /СЗО/, Фармацевтичната група на ЕС /PGEU/, Европейската комисия и други. Дисертантът е онагледил проучванията в труда си с общо 17 таблици и 50 фигури, като те са с отлично качество, като съдържание отразяват коректно научните резултати и преобладаващо са собствена идея и разработка. Като съотношение изцяло преобладават частите на дисертационния труд, които са свързани със собствените проучвания.

В работата са разгледани, коментирани и анализирани историческото развитие, особеностите и спецификите на съсловните организации на медицинските специалисти в България, но не само.

В работата е направен обстоен литературен обзор. Интерес за научната общност и специалистите по темата е структурирания, написан на високо компетентен стил и удобен за четене преглед за регулираните професии, професионалните организации, като корпорации на публичното право и саморегулацията им, делегираните им права и отговорности, регистрите, работната сила в сектора и мястото им в общественото здраве.

Изведените хипотези и обосновка на актуалността, дефинираните цел и задачи на дисертационния труд попадат в обхвата на научната специалност на докторската програма и отговарят на съдържанието и проведените проучвания. Правилно са селектирани обекта и предмета на проучването, изследователските методи и онагледяването на резултатите, които показват познаване на материята, задълбочен подход и добър баланс.

Дисертационният труд се явява първата изчерпателна научна разработка върху медико-социалните аспекти, значимостта и перспективите на съсловните регистри за провеждането на политики за преодоляване на кадровата криза, планиране и управление на човешките ресурси в здравната система в България. Препоръчвам реализирането на участие с представяне на българския опит в управлението на човешкия потенциал във фармацията и в чужбина.

Изборът на темата е обусловен и от личния професионален опит и интереси на дисертанта маг.-фарм. Крумов. С удовлетвореност мога да отбележа, че Крумов демонстрира задълбочена подготовка и свободно боравене с терминологията и съвременните насоки и подходи за управление на човешките ресурси, дигитализацията, интеграцията на различните софтуерни и ИТ решения в практиката. Познаването на законовата рамка, ръководства, препоръки и иновативни инструменти за проектирането и използването на регистри в здравеопазването е налице.

Собствените проучвания са целенасочени, изчерпателни и правилно структурирани. Обособени са четири основни глави:

- 1) Проследени и критично коментирани са етапите от историческото развитие на идеята и реализацията на национален регистър на БФС;

- 2) Представено е изграждането на информационната система „Национален регистър“ по модела на БФС – обхват и анализ на процесите, проектиране, разработване, тестване, внедряване, експлоатация, поддръжка и актуализация;
- 3) Анализ и оценка на състоянието на работната сила от магистър-фармацевти и аптекната мрежа, като средни показатели за осигуреност на национално и регионално ниво. Използван е модерен подход за анализ на основа статистически райони за планиране, което показва висока компетентност, възможности за съпоставка и сравнения на ниво други държави/региони в ЕС.
- 4) Прогностични модели за планиране и оценка на осигуреността с магистър-фармацевти в страната. Представени са водещите принципи за изграждане на моделите в международните организации, планиране на приема на студенти и аналитичен модел за оценка на осигуреността в аптекната мрежа.

Обзорната част, резултатите, изводите и препоръките са логически свързани, допълват се и съвкупно представляват цялостен научен труд по избраната тематика. Обсъждането на резултатите се фокусира върху предимствата, недостатъците, предизвикателствата и възможностите за разширяване и усъвършенстване на съсловните регистри, като водещ инструмент за провеждане на политики и осигуряване на качеството на фармацевтичните дейности. Този подход може да бъде използван при подобни анализи за останалите медицински съсловия, за да имаме пълна и всеобхватна информация и да бъдат осветлени водещите кадрови проблеми.

Представените доказателства за публикационна активност на докторанта надхвърлят изискванията на Правилника на НЦОЗА за придобиване на ОНС „доктор“. Във връзка с дисертационния труд са представени общо 4 публикации в български реферирани и индексирани периодични научни списания, като дисертантът е първи автор в 3 от тях. Липсват публикации в периода на пандемията от КОВИД-19, което приемам за логично и нормално. Общо са представени доказателства за 5 научни форуми – национални и/или с международно участие, те са равномерно разпределени в годините на докторантурата и показват устойчив интерес, разнородна аудитория и широки възможности за обсъждане на резултатите от научните проучвания и заключения на маг.-фарм. Крумов. Количествените наукометрични изисквания са изцяло покрити, според *„Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности“ към Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА“*.

Приемам получените резултати и направените изводи в дисертацията, които следват логически от поставените цел и задачи. Работната хипотеза е потвърдена. Препоръките, които са формулирани са в посока на засилване и подобряване на мястото и ролята на различни институции – съсловните организации, Министерство на здравеопазването, Министерство на електронното управление, Министерство на образованието и науката, висшите училища.

Авторът се е справил успешно с предизвикателството да формулира коректно и изчерпателно приноси на дисертационния труд, което е постигнато. Оценявам по достойнство формулираните 3 приноси с научно-теоретичен и 5 с научно-приложен характер.

4. Оценка на автореферата

Приемам без възражения автореферата на дисертационния труд за придобиване на ОНС "доктор" на маг.-фарм. Крумов. Авторефератът отразява изцяло и изчерпателно проведените изследвания и отговаря на изискванията. Спецификата на получените резултати, многопластовия характер на изследванията и приложените методи са описани изчерпателно и показват задълбочена специална подготовка и са резултат от собствения труд на докторанта.

Маг.-фарм. Светослав Крумов доказва с дисертацията си необходимата подготовка, умения, научно мислене и разбиране в специфичната материя на дисертационния труд. Последователната и решаваща подкрепа на научните ръководители е показателна.

Предложеният автореферат отразява същността на дисертационния труд, правилно е структуриран и направен според изискванията на НЦОЗА.

5. Заключение

Дисертационният труд за придобиване на ОНС "доктор" на маг.-фарм. Светослав Андреев Крумов отговаря на всички изисквания като резултати, изводи и наукометрични показатели. Избраната област изисква специална подготовка и опит – регулация, ИТ, софтуер, мениджмънт и представлява новост в медико-социалната наука. Показани са възможностите за провеждане на нови политики при кадровото обезпечаване.

Могат да бъдат направени някои общи бележки от технически характер, правописни грешки и коментари върху подреждането на референциите, които не променят категорично положителното ми отношение към представения труд.

Считам, че темата, обема, получените резултати, направените изводи и формулираните приноси отговарят напълно на изискванията на Правилника на НЦОЗА, докторската програма и са резултат от собствени изследвания и разработки на автора.

Дисертационният труд съдържа важни научно-приложни резултати, много разумни препоръки и може да се използва като основа за вземане на управленски решения. Трудът отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и специфичните изисквания на Правилника на НЦОЗА. Дисертантът притежава задълбочени знания и умения, които да бъдат основа на бъдещи научни изследвания и кариера.

Въз основа на казаното по-горе, с убеденост давам своята положителна оценка и предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР“ на маг.-фарм. Светослав Андреев Крумов по докторската програма „Социална медицина и здравен мениджмънт“ на НЦОЗА за дисертационен труд на тема: **„ИЗГРАЖДАНЕ И РОЛЯ НА СЪСЛОВНИ РЕГИСТРИ ПРИ ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНА СИСТЕМА“**.

Рецензент:

Проф. Илко Николаев Гетов, дф

Digitally signed by Ilko Nikolaev
Getov
Reason: I am the author of this
document
Date: 2023.05.16 12:54:19 +03'00'